

2009-es HAYDN-EMLÉKÉV

Egy év Joseph Haydn (1732–1809) emlékére

„Az én nyelvemet az egész világ érti.”

A nagy zeneszerző és univerzális zenei zseni halálának 200. évfordulója alkalmából tervezett burgenlandi emlékprogram Haydn fenti – valószínűleg leghíresebb – idézetének jegyében készül. A 2009-es HAYDN-EMLÉKÉV legfőbb célja, hogy Joseph Haydn nemzetközi szellemiségét összekapcsolja életével és munkásságával, amelyek központjában sok éven keresztül Kismarton állt.

Ha van zeneszerző, aki az un. „klasszikus zenét” azzá tette, amit ma ez alatt értünk, akkor az Joseph Haydn volt. Aki ma a szimfóniáról beszél, az Joseph Haydnra gondol; aki vonósnyegyről beszél, az Joseph Haydnra gondol; aki zongoraszonátáról beszél, az Haydnra gondol. Tehát: Joseph Haydn nélkül nem létezik "klasszikus zene". Haydn kiemelkedő zenetörténelmi szerepét egyszerűen nem lehet eléggé méltó módon értékelni.

A 2009-es év Joseph Haydn éve lesz. Egy év, amikor mindannyian felfedezhetjük és átélhetjük Haydn művészetét, hogy zenéjében megtaláljunk egy még ismeretlen vonzódást vagy akár egy régi rajongást frissítsünk fel. Haydn régi rajongóinak és az új érdeklődőknek egyaránt rengeteg élményt kínálunk. Haydn ugyanis sokkal több, mint egy „üstdobos teremtmény”.

Haydn majdnem ugyanannyi operát szerzett, mint Giuseppe Verdi. De ő ezen túl írt még 107 szimfóniát, 69 vonósnyegyest, 128 baritontriót és (a két félbehagyott művet is beleszámítva) 14 misét. A 2009-es HAYDN-EMLÉKÉV arra törekszik, hogy kifejezze, milyen univerzális zenei zseni is volt Joseph Haydn.

Aki ismeri Haydn „Gyászszimfóniáját” vagy a „Passiót”, az tudja, hogy még ezekből a művekből is kihallható Haydn vidám kedélye és megfélemezhetetlen életöröme. A HAYDN-EMLÉKÉV 2009 Burgenland minden látogatójának igyekszik ebből egy kis darabkát átadni. Haydn zenei világa ugyanis olyan sokrétű, hogy garantáltan mindenki megtalálja benne a saját ízlését.

Joseph Haydnt átélni – Burgenlandban és Burgenlandon túl

„Itt Burgenlandban úgy érezhető Haydn jelenléte, mint sehol máshol. Itt élt és itt dolgozott, a pannon vidék szépségéből merítette inspirációját”, áradozik róla Franz Patay (a 2009-es HAYDN-EMLÉKÉVEK, a Joseph Haydn Burgenland GmbH ügyvezetője).

Burgenland tartományi központja Kismarton, több mint a művész életútjának egyik szakasza, a város ugyanis a munkája kikristályosodásának központja volt. A műveinek nagy része itt született. Az akkori dolgozószobái - mint pl. a kiemelkedő akusztikájú, világhíres Haydn-terem az Eszterházy-kastélyban - a mai napig változatlanul állnak, és stílusos háttérrel adnak Kismarton, mint Haydn városának zenei életéhez.

A Haydn Ünnepi Játékok keretében már több mint két évtizede folyik Joseph Haydn munkájának intenzív zenei és tudományos feldolgozása, az intendánsok és Walter Reicher, mint Haydn-szakértő közreműködésével. A 2009-es HAYDN-EMLÉKÉV művészeti vezetőjeként Walter Reichernek lehetősége nyílik ezt a munkát erre az átmeneti időszakra csúcspontjára emelni

„A 2009-es Haydn-Emlékév lehetőséget nyújt Burgenland számára, a tartomány szépségeinek és kulturális műsorainak még számottevőbb nemzetközi vendéggel való megismertetésére”, véli Helmut Bieler, Burgenland tartományi tanácsosa. A széles körű hangverseny műsor mellett a „Phänomen Haydn” kiállítást négy különböző helyszínen rendezik. „Az Eszterházy Kastélyban, Diözesanmuseum-ban, Haydn-Haus-ban és a Landesmuseum Burgenland-ban rendezett kiállítással szeretnénk Eisenstadt-ot a zenei világirodalom színhelyeként bemutatni”, közli a kiállítás vezetője, Wolfgang Kuzmits, „és ugyanakkor számos más projekttel is az első címek között szeretnénk szerepelni nemzetközi viszonylatban, Haydn interpretációkat és közvetítéseket illetően.” De nem a zenei világ az egyetlen, ami miatt érdemes ellátogatni hozzánk. A vendégeket Burgenland csodás vidéke, egy nyugodt életforma és sok gasztronómiai élvezet is várja, és mindez bármely évszakban megér egy utazást Haydn Burgenlandjába. A kirándulás hallható, látható, de elsősorban élvezhető élményeket nyújt. Gerhard Gucher, a Burgenland Tourismus igazgatója a következőket nyilatkozta: „Burgenlandban a kultúra minden érzékszervünket elvarázsolja: Egy opera-, koncert-, színház- vagy kiállításlátogatás sehol máshol nem kombinálható ilyen tökéletes módon a borokkal, a gasztronómiai élvezetekkel és a termálfürdők nyugalmával, mint „Ausztria napos oldalán.”

Bécs város kulturatanácsosa Mailath-Pokorny és Helmut Bieler Franz Patayt választották a 2009-es HAYDN-EMLEKÉV burgenlandi és bécsi programsorozatainak főrendezőjévé.

A 2009-es HAYDN-EMLEKÉV kiemelt programjai

„Szeretnénk ha a 2009-es HAYDN-EMLEKÉV a következőképpen maradna meg látogatóink emlékezetében: Joseph Haydn zenéje boldoggá tesz”, mondta Walter Reicher, a Haydn Ünnepi Játékok intendánsa és a 2009-es HAYDN-EMLEKÉV művészeti vezetője. A HAYDN-EMLEKÉV 2009 Haydn munkásságát az eredeti helyszíneken teszi hallhatóvá, láthatóvá és átélhetővé. A világ vezető Haydn-szakértői gondoskodnak arról, hogy a mester sokrétű életműve teljes egészében megelevenedjen.

A programokat Nikolaus Harnoncourt kezdi, aki a Concentus Musicus zenekarral március 31-én (Haydn születésnapján) az Eszterházy-kastélyban Joseph Haydn minden lényeges életszakaszából egyenként négy szimfóniát vezényel. Kismartonban a tervek szerint az egész évre lebontva mind a 107 szimfóniáját elő fogják adni. „Haydn egyházi zenéjének” bemutatóit a húsvéti időszakra időzítik. A szeptemberben zajló Haydn-Napokat 19 napra hosszabbították meg – olyan művészekkel, mint Ton Koopman, Jordi Savall, Christopher Rousset, Sir Colin Davis, Adam Fischer vagy a Freiburgi Barokk Zenekar. Haydn halálának 200. évfordulóján, május 31-én és az azt követő napokon rendezik meg a Haydn-Emléknapokat, melyek fénypontja Haydn „Teremtmény” című oratóriuma lesz: Adam Fischer vezényli az Osztrák-Magyar Haydn Filharmonikusokat. Szólistaként többen között Annette Dasch és Thomas Quasthoff lépnek fel. Tavasszal továbbá megrendezésre kerül egy kamarazenei maraton is „TRIOthlon” címmel – ahol 18 kortárs zeneszerzők által írt és Haydnnek ajánlott zongoratrió ősbemutatója lesz hallható.

A változatos koncertprogramot a „Haydn, a Fenomén” című kiállítás teszi teljessé. Wolfgang Kuzmits, a „Haydn, a Fenomén” kiállítás vezetője a kiállítás keretében Kismarton a „Zenei világirodalom helyszínéeként” szeretné bemutatni – az Eszterházy-kastélyban, a Püspöki Múzeumban, a Haydn-Házban és a Burgenlandi Tartományi Múzeumban. A kiállítás első, „pompakedvelő” része az Eszterházy-kastély kulisszái mögé enged betekintést. Középpontban többek között Haydn kiemelkedő munkateljesítménye áll. A híres Haydn-teremben a kiállítás e szakaszának fénypontjaként egy zenemű hallható. A kismartoni Haydn-Ház Haydn magánéletének és munkájának részleteit mutatja be. A kiállítás ezen „polgári” része a lakóházba, a zeneszerző magánéletének színhelyére kalauzolja a látogatót. A Püspöki Múzeum Haydn egyházi zenéjét hivatott bemutatni. Annak ellenére, hogy a világi zenét tekintette hivatásául, Haydn Kismarton

egyházi zenéjét is gazdagította. A kiállítás ebben az „Isten által elrendelt” szlogennel jelölt részében megtudhatjuk, hogy Haydnnak hogyan sikerült a kismartoni egyházi zenét európai dimenzióra emelni. A Burgenlandi Tartományi Múzeum Haydnt a kultúrák között vándorló művészként ábrázolja. A „műfajok keresztezése” szlogen arra a befolyásra utal, amit a Kismarton környéki vidék etnikai csoportjainak népzeneje (német, magyar, horvát, roma és szinti) gyakorolt Joseph Haydn műveire.

De ez még messze nem minden: a Kobersdorfi Kastély-Játékok egyik fénypontja a „Joseph Haydn feje” című színdarab őselőadása lesz. Michael Korth intrikus darabjának főszerepét Wolfgang Böck alakítja. A „J:opera Jennersdorf: Nyári Fesztivál” rendezésében továbbá az „Élet a Holdon” („II mondo della luna”) című Haydn-opera lesz hallható – Dél-Burgenland egyik legszebb romantikus helyszínén – a vasdobrai (németül: Neuhaus am Klausenbach) Tabor-kastélyban. Változatos élményeket kínál az ún. „Haydn-ösvény” is, amely egy körséta Haydn városában, Kismartonban. Egyik állomása, a kastélykert narancsligetében található orchidea-kiállítás trópusi növényritkaságokkal várja a látogatókat. A kiállítás keretében egy új orchideafajtát mutatnak be, amely Joseph Haydn nevét kapja, és ezen a néven fogják szabadalmaztatni.

Bécs városa ugyancsak koncertekkel, kiállításokkal és tudományos projektekkal stb. tiszteleg Joseph Haydn emléke előtt. A fővárosban csak a 2009-es HAYDN-EMLÉKÉV keretében több mint 100 rendezvényt terveznek. A „Theater an der Wien” színház programjában szerepel pl.: Haydn „A hét utolsó szó” című oratóriuma Riccardo Muti karmester és a Bécsi Filharmonikusok előadásában, amely a Húsvéti Dallam Fesztivál nyitókoncertje lesz (2009. április 4.), ill. méltó záróelőadásként az „Élet a Holdon” című opera Harnoncourt karmester és Tobias Moretti rendező közreműködésével (2009. december 7.). A bécsi Haydn-Házban, a zeneszerző egyetlen eredeti bécsi lakóhelyén nem csak az állandó kiállítás újul meg, hanem a ház díszes belső udvarát is átalakítják. A zeneszerző halálának 200. évfordulójára ugyanitt egy „Haydn ünnepséget” is terveznek változatos programokkal.

2009-es HAYDN-EMLÉKÉV Burgenlandban – ízelítő

KONCERTEK – dalestektől kezdve az operakoncertekig

„2009-es HAYDN-EMLÉKÉV” – MEGNYITÓ

A 2009-es HAYDN-EMLÉKÉV „Haydn, a Fenomén” című fő kiállításának megnyitója, amit egy koncert követ 4 Haydn-szimfóniával Nikolaus Harnoncourt karmester és Concentus Musicus zenekar előadásában

Időpont: 2009. március 31.

Rendezvényhelyszín: Eszterházy-kastély, Haydn-terem

www.haydnhaus.at

www.haydnfestival.at

„HAYDN EGYHÁZI ZENÉJE”

A koncertsorozat középpontjában Joseph Haydn egyházi zeneművei állnak. Haydn zenéje eredeti helyszíneken a húsvéti liturgia keretében lesz hallható. A vendégek többek között a „Stabat mater” és „A Megváltó hét utolsó szava a kereszten” című oratóriumokat hallhatják.

Időpont: 2009. április 9-13.

Rendezvényhelyszín: Hegyi-templom, Haydn sírja valamint más templomok és különböző koncerttermek

www.haydnfestival.at

www.haydnkirche.at

„TRIOthlon”

Kamarazenei koncertsorozat zongoratriókkal, baritontriókkal, vonóstriókkal és Joseph Haydn egyéb műveivel, valamint "dedicated2haydn" címmel 18 Haydnnek ajánlott kortárs szerzemény ősbemutatójával.

Dátum: 2009. április 30-tól május 3-ig

Rendezvényhelyszín: Haydn-terem, Birodalmi terem és az Eszterházy-kastély kápolnája

www.haydnfestival.at

„HAYDN-EMLÉKNAPOK”

Haydn halálának 200. évfordulóján, május 31-én és az azt követő napokon színvonalas koncertprogrammal emlékeznek a nagy zeneszerzőre: többek között "A teremtmény" című mű ősbemutatója az Osztrák-Magyar Haydn Filharmonikusok és Adam Fischer karmester közreműködésével – Annette Dasch, Christoph Strehl és Thomas Quasthoff szólistákkal.

Időpont: 2009. május 29-től június 1-ig

Rendezvényhelyszín: Eszterházy-kastély, Haydn-terem

www.haydnfestival.at

„VIHAR & VÁGY”

A négynapos fesztivál középpontjában Joseph Haydn a szimfónia, mint zenei forma feltalálója áll. A programban szerepel pl.: Haydn úttörő és kísérleti darabja a „Vihar & vágy szimfóniák” világszerte elismert zenekarok előadásában.

Dátum: 2009. június 18-21.

Rendezvényhelyszín: Eszterházy-kastély, Haydn-terem

„NEMZETKÖZI HAYDN-NAPOK”: „HAYDN: LONDON & PÁRIZS”

Az évente megrendezett „Nemzetközi Haydn-Napok” 2009-es programjában Joseph Haydn minden londoni és párizsi szimfóniáját műsorra tűzték. Így pl.: az „Üstdob-szimfónia” ill. a „Katonaszimfónia” is hallható lesz számos világszerte elismert Haydn-előadó (többek között: a Freiburgi Barokk Zenekar, a Kölni Concerto, a The Academy of Ancient Music, a II. Giardino Armonico, Ton Koopman, Jordi Savall, Sir Colin Davis) közreműködésével. Zenekari művek, oratóriumok, misék és kamarazene mellett Haydn utolsó operája a „L’anima del filosofo” is felcsendül majd.

Időpont: 2009. szeptember 9-27.

Rendezvényhelyszín: Eszterházy-kastély, kismartoni templomok, kastélykert stb.
www.haydnfestival.at

„CIKLUS: A HAYDN-AKADÉMIA”

1992-ben a karmester és tapasztalt Haydn-szakértő Anton Gabmayer megalapította a Haydn-Akadémiát, azzal a céllal, hogy egy kilenc éves időszak alatt mind a 100+7 Haydn-szimfóniát feldolgozzák. A nagy sikerre tekintettel ez a ciklus időközben a Haydn Ünnepi Játékok állandó elemévé vált. 2009-ben a Haydn-Akadémia előadásában mind a 107 Haydn-szimfóniát hallhatja a közönség.

Időpont: 2009. május 9. / június 6. / szeptember 5. / október 3.

Rendezvényhelyszín: Eszterházy-kastély, Haydn-terem
www.haydnfestival.at

„12 HAYDN MISE”

A 2009-es év folyamán Joseph Haydn mind a 12 miséje felcsendül majd a kismartoni templomokban. Az eredeti helyszínek, ahol több ősbemutatót is a mester maga vezényelt, liturgikus háttérrel adnak az előadásoknak. Az „orgonavándorlás” keretében a Kismartonban található hét Haydn-orgonát is bevonják a programba.

Időpont: 2009. március 8-tól december 25-ig (03.08./03.29./04.12./04.13./05.21./05.31./08.15./09.13./09.20./11.11./12.08./12.25.)

Rendezvényhelyszín: kismartoni templomok, a belépés díjtalan
www.haydnfestival.at

„100+7 HAYDN SZIMFÓNIA”

Joseph Haydn a Bécsi Klasszika képviselőjeként lett híres, mivel a zeneszerzőnek döntő szerepe volt a szimfónia, a vonósnégyes és minden akkoriban ismert zenei műfaj kialakulásában. Ő általa lett a szimfónia a zenetörténelem egyik legfontosabb zenei formájává. A HAYDN-EMLEKÉV 2009 keretében a nagy mester mind a 107 szimfóniája hallható lesz a fesztivál egyes szakaszainak koncertjein.

Időpont: 2009. március 31-től október 3-ig

Rendezvényhelyszín: Eszterházy-kastély, Haydn-terem
www.haydnfestival.at

„HAYDN MATINÉK”

A „Haydn, a Fenomén (1732-1809)” című kiállítást csütörtöktől szombatig minden héten 50 perces kamarazenei és zenekari koncertekből álló matinék kísérik (vonósnégyesek, zongoratriók, baritontriók, stb.)

Időpont: 2009. április-október

Rendezvényhelyszín: Eszterházy-kastély, koncertterem

SZÍNPAD – Opera és új színház Haydn-tól, Haydn-nak

SZÍNHÁZ „Joseph Haydn feje”

A Kobersdorfi Kastély-Játékok programjában szerepel Michael Korth „Joseph Haydn feje” című intrikus színdarabja. A közönséget nem csak egy érzelmekkel teli, egyedi zeneszámokkal és lehangoló táncjelenetekkel kísért este, hanem több Joseph Haydn személyisége köré épülő háttérkép és mélypont várja.

Időpont: 2009. július és augusztus

Rendezvényhelyszín: Kobersdorfi Kastély
www.kobersdorf.at

OPERA „Élet a Holdon” („Il mondo della luna”)

Joseph Haydn halálának 200. évfordulójának alkalmából az „Élet a Holdon” című operáját Dél-Burgenland egyik legromantikusabb helyszínén – a vasdobrai (németül: Neuhaus am Klausenbach) Tabor-kastélyban – mutatják be.

Időpont: 2009. augusztus 6-23. (2009. augusztus 6., 8., 9., 12., 14., 15., 16., 21., 22. és 23., kezdés: minden napon 20:00 órakor)

Rendezvényhelyszín: Neuhaus am Klausenbach, Tabor-kastély
www.jopera.at

KIÁLLÍTÁSOK

„HAYDN, A FENOMÉN (1732–1809)” KIÁLLÍTÁS

Joseph Haydn 1761-től 1809-ig az Eszterházy hercegek karmestere volt. A 2009-es HAYDN-EMLEKÉV „Haydn, a Fenomén (1732-1809)” című fő kiállításának célja, hogy Joseph Haydn zenei világirodalmi szerepét munkásságának eredeti helyszínein mutassa be, és az összefüggéseket különböző kiállítóhelyeken jelenítse meg. A kiállítás első, „*pompakedvelő*” része az Eszterházy-kastély kulisszái mögé enged betekintést. Középpontban többek között Haydn kiemelkedő munkateljesítménye áll. A híres Haydn-teremben a kiállítás e szakaszának fénypontjaként egy zenemű hallható. A kismartoni Haydn-Ház Haydn magánéletének és munkájának részleteit mutatja be. A kiállítás második, „*polgári*” része Haydn lakóházába, a zeneszerző magánéletének színhelyére kalauzolja a látogatót. A Püspöki Múzeum Haydn egyházi zenéjét hivatott bemutatni. Annak ellenére, hogy a világi zenét tekintette hivatásául, Haydn Kismarton egyházi zenéjét is gazdagította. A kiállítás ezen, az „*Isten által elrendelt*” szlogennel jelölt részében megtudhatjuk, hogy Haydnnek hogyan sikerült a kismartoni egyházi zenét európai dimenzióra emelni. A Burgenlandi Tartományi Múzeum Haydnt a kultúrák között vándorló művészként ábrázolja. A „*műfajok keresztezése*” szlogen arra a befolyásra utal, amit a Kismarton környéki vidék etnikai csoportjainak népzeneje (német, magyar, horvát, roma és szinti) gyakorolt Joseph Haydn műveire.

Időpont: 2009. március 31. – november 11.

Rendezvényhelyszín: Eszterházy-kastély, Haydn-Ház Kismarton, Püspöki Múzeum Kismarton
www.schloss-esterhazy.at
www.haydnhaus.at

ORCHIDEA-KIÁLLÍTÁS

A nemzetközi orchidea-kiállítás keretében egy új orchideafajta kerül bemutatásra, amely „Joseph Haydn” nevét kapja. A világ legkülönbözőbb tájairól érkező orchideákat az Eszterházy-kastély narancsligetében, hangulatos környezetben lehet megtekinteni.

Szervező: Tourismusverband Eisenstadt [*Turizmusszövetség Kismarton*]

Időpont: 2009. február 13-22.

Rendezvényhelyszín: Kismartoni kastélykert, narancsliget

kultur@eisenstadt.at

www.eisenstadt.at

KÖRSÉTA

HAYDN-ÖSVÉNY

A Haydn-ösvény mentén végigsétáló kismartoni látogatók időutazást tehetnek Joseph Haydn korába. Minden eredeti helyszínen felfedezhető, érezhető és hallható Haydn zenéje. A Haydn-városon, Kismartonon át vezető felfedezőút a Haydn-mauzóleumnál a Hegyi-templomban kezdődik, aztán az un. „Zenészház”-on és Haydn valamikori lakóhelyén át a történelmi kastélykert szőlőskertjébe vezet, ahol a séta utolsó állomásaként megtekinthető Aloisia Haydn fűszerkertje is.

Információ: Tourismusverband Eisenstadt [*Turizmusszövetség Kismarton*]

Tel.: +43 (0)2682 67390

kultur@eisenstadt.at

www.eisenstadt.at

Katharina Jeschke
Joseph Haydn Burgenland GmbH
PR und Kooperationen
Schloss Esterházy
A-7000 Eisenstadt
T +43 2682 719 – 3086
F +43 2682 719 – 3777
E-Mail: katharina.jeschke@haydn2009.at
www.haydn2009.at

Astrid Bader
Presse & PR für das HAYDN-JAHR 2009
c/o BSX Bader & Schmölzer GmbH
Stiftgasse 29 / Hofgebäude
A-1070 Wien
T +43 1 524 05 42 – 15
F +43 1 524 05 42 – 30
E-Mail: astrid.bader@bsx.at
www.haydn2009.at
